

SŁOWO

Wilno, Czwartek 26-go listopada 1925 r.

Redakcja i Administracja ul. Ad. Mickiewicza 4, otwarta od 9 do 3. Telefony: redakcji 243, administracji 228, drukarni 262

PRENUMERATA miesięczna z odnośnikiem do domu lub z przesyłką pocztową 4 zł. zagranicę 7 zł. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 80259

W sprzedaży detalicznej cena pojedynczego n-ru 15 groszy, Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

CENA OGŁOSZEN: Wiersz milimetrowy jednoszpaltowy na stronie 2-ej i 3-iej 30 gr. za tekstem 10 groszy. Kronika reklamowa lub nadesłane 40 gr. W n-ach świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej

BARANOWICZE — ul. Szosowa 172
BRASZAW — ul. 3-go Maja 64
DUKSZTY — ul. Gen. Berbeckiego 10
DUNIEWICZE — ul. Wileńska 1
GŁĘBOKIE — ul. Zamkowa 80
GRÓDNO — Plac Batorego 8
KAMIEŃ KOSZYRSKI — Związek Ziemi
LIDA — ul. Majora Mackiewicza 63

NIEŚWIEŻ — ul. Ratuszowa 1
NOWOGRÓDEK — ul. Mickiewicza 20
NOWO ŚWIĘCIANY — ul. Wileńska 28
POSTAWY — ul. Rynek 19
STOŁPCE — ul. Piłsudskiego 9
ST. ŚWIĘCIANY — ul. Rynek 28
ŚWIR — ul. 3-go Maja 5
WILEJKA POWIATOWA — ul. Mickiewicza 24

Zgon Królowej.

Z ojca księżniczka Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glückschausen, a po kądzieli też Niemka, z rodu książąt Hessen-Cassel, była jednak zmarła przed kilku dniami małżonka króla angielskiego Edwarda VII-go — przede wszystkim i całą duszą i przez życie całe królową duńską. Nie darowała nigdy Bismarkowi i narodowi niemieckiemu i niemieckiemu państwu rozgromienia Danii w 1864-tym i oderwania od niej prowincji choć ta prowincja nie była etnograficznie duńską.

Dla Bismarka gotującego się właśnie do uderzenia na Danię było ciężkim ciosem zaślubienie w 1863-cim, przez ówczesnego księcia Walji gorącej patriotki duńskiej, córki króla Chrystjana IX-go. Żadne jego „przeciwdziałania dyplomatyczne” nie miały skutku. Królowa Wiktorja, rozsiewająca gorliwie po świecie całym wieść o małżeństwie z [najczystszej miłości syna z księżniczką Aleksandrą — czuwała pilnie aby to małżeństwo przyszło do skutku ze względów politycznych. Miało też ono niezaprzeczony charakter polityczny i polityczną doniosłość. Za daleko by może było posunąć się aż do twierdzenia, że ono to właśnie, to małżeństwo... oderwało na długie, długie lata Anglię od Niemiec, lecz przynajmniej, że Anglia stanęła w 1864-tym po stronie Danii przeciwko Niemcom, pozostała — mniej lub więcej skrycie — na bardzo długi przeciąg czasu w obliczu mniej lub więcej antyniemieckim.

W każdym razie podczas całego panowania króla Edwarda VII-go, i podczas wielkiej wojny. Zwrot nastąpił dopiero — po traktacie Wersalskim, gdy zaczęły się alianckie niesnaski i emulacje, a królowa - matka Aleksandra miała... pod osmdziesiąt lat. Umarła przecie teraz w 81-szym roku życia. Jej antyniemiecki posiew dość długo wydawał setne plony.

Druga córka króla Chrystjana poślubiła cesarza Aleksandra III-go i przestała być całkowicie Dunką — w politycznym rozumieniu. Stała się gorliwą, wolno nawet wyrazić się zaszarą patriotką rosyjską. Jako taka, widziała zbawienie Rosji w jaknajściślejszym aljansie z Niemcami. Cesarzowa Marja Teodorówna recte Dagmara była jedną z najżarliwszych promoterek „tradycyjnego” aljansu Rosji z Niemcami. Siostry miały różny gusty. Niemcy utraciwszy Anglię, zyskiwały w siostrze królowej angielskiej potężną na dworze petersburskim orężowniczkę.

Królowa Aleksandra nie była osobistością wybitną. Była tylko bardzo piękna i bardzo uroczą. Majestat był w niej duży. Podbiła temi darami Bożemi najpoprzedniejszych. Słynęła też z dobroci i wielkiej uprzejmości — z obu przymiotów niesłychanie cenionych osobliwie na dworze królowej Wiktorji, która, jak wiadomo, ani zbytkiem serca nie grzeszyła ani też nie miała daru jedzenia sobie ludzi. Polityczne małżeństwo królowej Aleksandry było też zarazem niewątpliwie małżeństwem z miłości. Aż nado wrażliwość za młodu na powaby niewieście król Edward, znalazł w żonie uosobienie urody kobiecej i kobiecego wdzięku. Miał w domu wszystko to, czego po świecie szukał. Pożycie też królewskiej pary było wzorowe.

Po owdowieniu w 1910-tym odsunęła się królowa Aleksandra niemal całkowicie od świata. Żyła w głębokim zaciszu, prawie w odosobnieniu — oddana wyłącznie dziełom miłosierdzia. Słynęła też z niewyczerpanego praktykowania filantropji we wszelkich jej kształtach. Wielką tem, w całej Anglii zdobyła popularność. To była jej — dziedziśnia. Do ostatnich chwil życia dbała aby jej nikt nie ubiegł w pochopności do ocierania łez ludzkich.

Pomimo szczęśliwego pożycia domowego, sama ich, tych też, sporo

wylała. Ileż to drogiej osób odeszło od niej w lepsze światy... Ileż pochowała najdroższych swoich... Im dłuższe życie — tem żęgnął się więcej... Śmierć ukochanego męża była dla niej ciężkim ciosem. We trzy lata po jego zgonie brat jej rodzony, król grecki Jerzy I-szy, zamordowany zostaje w Salonikach...

Królowa Aleksandra miała zwyczaj prowadzić bezpretensjonalny pamiętnik. Już dostał się pod oczy niedyskretne i w prasie angielskiej pojawiły się niektóre tego dzienniczka fragmenty. W jednym, między innymi, zapisuje królowa swoją odpowiedź na kwestjonariusz — wcale młody temu wiele lat. Oto są królowej Aleksandry upodobania: Jako król — Ryszard Lwie Serce, jako poeta Szekspir, jako typ męskiej tężyzny i szlachetności — Malborough, jako artysta — Rubens, jako belletrysta — Dickens. Największą cnotą — miłosierdzie, najmilsze zajęcie — gra na fortepianie, najmilszą rozrywką — jazda konno, największa ambicja — nie mieszanie się w żadnej mierze do cudzych spraw, najbrzydliwsza przywara — oszczerstwo, ulubiona dewiza — *Honny soit qui mal y pense.* Jacz.

Katastrofalne skutki reformy rolnej w Estonji.

Zaprzepaszczenie rolnictwa i gospodarki rolnej.

Jakiego rozmiaru, nieobliczalne wprost, szkody przyniosła państwu bałtyckim reforma rolna, przeprowadzona z całą bezwzględnością i socjalnym zaśmieciem, zwłaszcza w Estonji, mieliśmy już niejednokrotnie sposobność pisać. Kraje, które niedyś siły kultury rolniczej, promieniującej na cały ośzar byłej Rosji, zaprzepaściliy dobrowolnie najważniejszą gałęź swej produkcji i poderwały podstawy gospodarczego bytu państwa. Dziś Estonia i Łotwa, mimo odzyskania niepodległości są niepodobniami. Niedyś bogaci, prawie bez wyjątku, właściciele i ziemianie stali się nagie biedakami. — Reforma rolna przeprowadzona w Estonji dotknęła nie tylko tych, przeciw którym skierowana była w pierwszym rzędzie, t. zn. Niemców bałtyckich i Baronów, ale pośrednio i innych, którzy w rozwoju kultury rolniczej i dobrobycie kraju zainteresowani byli.

Ostatnio wychodząca w Zurychu „Neue Zürcher Zeitung” zamieszcza artykuł o upadku kultury rolnej w Estonji i ńdży w jaką skutkiem reformy wrócić zostali Szwajcarzy w Estonji zamieszkałi.

Przed wojną słynęła Estonia ze swych wyrobów mlecznych, a zwłaszcza serów. Przemysłem tym zajmowali się przeważnie Szwajcarzy. Częściowo zakładając własne gospodarstwa, częściowo pracując w wielkich majątkach, produkowali sery na całą Rosję, a nawet zagranicę. Rewolucja, wojna domowa i inne nieszczęścia, które spadły na Rosję, a także na Estonję, zmusiły wielu do emigracji. Po odzyskaniu jednak niepodległości przez Estonję, Szwajcarzy powrócili do kraju gdzie od kilku pokoleń pracowali wtywałe. Dziś jeszcze znajduje się w Estonji około 280 rodzin szwajcarskich. Jakież jednak rozczarowanie spotkało ich po powrocie! — Warunki pracy stały się niemożliwie skutkiem reformy rolnej. Wspaniałe kiedyś przedsiębiorstwa mleczne, bogate majątki i fabryki zostały zrujnowane doszczętnie. Odebranie ziem wielkiej własności uniemożliwiło produkcję mleczną. — Należało zaczynać od początku. Ten i ów próbował zakładać własne gospodarstwo na małą skalę zakrojone. Wkrótce jednak okazało się, że skutkiem reformy rolnej, usunięto im wszelki grunt pod nogami i podstawę do dalszej pracy.

Przedsiębiorstwa, wyrabiające sery, oparte były na wielkich dostawach mleka z wzorowo prowadzonych gospodarstw dużej własności. Te zaś gospodarstwa zostały rozgromione. Powstałe na ich miejscu małe zagrody wegetują za ledwie. Gospodarka na tych działkach prowadzona jest bez zastosowania najnowszych zdobyczy techniki i nauki w dziedzinie rolnictwa, częstokroć, prozostu, niekulturalnie. Wszelkie wysiłki ze strony ministerstwa rolnictwa w kierunku naprawy zabagnionych stosunków spełniają na niczem.

Expose premiera hr. Al. Skrzyńskiego.

RDZ I PROGRAM.

Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu Prezes Rady Ministrów hr. Aleksander Skrzyński wygłosił następującą expose:

Mam zaszczyt stanąć przed Wysokim Sejmem z rzędem, którego budowa jest programem. Rząd obecny jest wyrazem wielkiej potrzeby, w której się kraj znajduje, głębokiej troski o jutro, niezłomnej woli do pracy, a co najważniejsze — gotowości brania odpowiedzialności. Wyście ten rząd Panowie wydali z siebie, desygnując mężów zaufania stronnictw, które w nim zasiady, zaś stronnictwa, które czynnie z koalicyją się nie zwały jej doniosłość i wagę rozumieją, rezerwując swoją współpracę do czasu, kiedy program tego rządu uznają i po jego poczynaniach go osądzą.

Budowa rządu jest programem,

Świadomością rządu jest, że przesilenie gospodarcze we wszystkich swoich objawach wymaga natychmiastowych i wszechstronnych zarządzeń.

Produkcja zarówno rolna, jak i przemysłowa ciężko doświadczona drożyzną, jeśli nie brakiem kredytu wywołuje jako wtórny a nader bolesny objaw wzmagające się bezro-

Przesilenie gospodarcze.

bie, któremu rząd zamierza powściągnąć szczególną i baczną uwagę i znaleźć środki na danie w miarę możliwości pomocy. Kryzys gospodarczy osłabia podatnika, który nie jest i nie powinien być jedynie środkiem, ale celem troski zapobiegliwego rządu. Drożyzna kapitału podnosi kosztą produkcji i w stosunku do zagranicy

Złoty musi być utrzymany.

olbrzymią ofiarą i wysiłkiem życia gospodarczego Polski. Dziś stoimy wobec aktywów stałej waluty i wobec wycieńczenia organizmu, który tego wysiłku jest logicznym i koniecznym następstwem.

W tej chwili wobec tej świadomości i wobec tej spuścizny, jakież może być stanowisko rządu? W pierwszym rzędzie utrzymać to, co z

Oszczędności i kredyty.

spodarcze życie kraju i obniżyć drożyzną kapitału.

Rząd wychodzi z założenia, że w tym kierunku muszą być uczynione wszelkie wysiłki i dlatego rząd stanie w najbliższej przyszłości przed Sejmem, wzywając z całą siłą, aby

Plan sanacyjny.

szem zależeć będzie możliwości uregulowania przez rząd poważnych problemów chwili obecnej.

Mówiąc o oszczędności wogóle, nie chcę uprzedzać planu wszechstronne opracowanego, gruntownie obmyślanego, który będzie przedmiotem przedstawień p. ministra skarbu.

Redukcja budżetu.

szczędności nie mogą w niczem podważyć siły obronnej państwa. W sprawie ustaw wniesionych do Sejmu rząd podtrzymuje ustawę o upoważnieniu rządu do zaciągania pożyczek państwowych oraz o biletach skarbowych, ustawę, która znajduje się w

„Reforma rolna sprawą niesporną”.

do poszczególnych w skład jej wchodzących zagadnień i rozumie, że wskutek tego projekt ustawy o wykonaniu reformy rolnej, nad którą głosowanie znajduje się w toku prac Wysokiego Sejmu może nie odpowiadać jeszcze w tym czy innym kierunku zapytrywaniu poszczególnych grup. Rząd widzi realne rozwiązanie tej sprawy w jaknajrychlejszym zatwierdzeniu ustawy, aby wreszcie kwestja reformy rolnej mogła przejść z dziedziń dyskusji na teren realnego jej wykonania i to w roku 1926.

Produkcja rolnicza i przemysłowa.

żając konwersję zobowiązań krótko-terminowych.

W dziedzinie produkcji przemysłowej rząd będzie się starał wytworzyć warunki umożliwiające uzyskanie kredytów przez przywrócenie ogólnego zaufania a następnie dążąc do wzmocnienia i ożywienia produkcji i handlu w ich naturalnych źródłach.

Liberalizm ma granicę.

nia ustawodawcze, budując się Polską, a jednak twardy mus życia swoją nieubłąganą logiką, jako też praktyki reglamentacyjne w innych krajach wskazywały, że dla liberalnej polityki

Polska a Francja.

nych interesów nigdy nie było zupełniejsze, lepsze, jaśniejsze niż teraz kiedy zaczęto się i wzmocniło w dyskusjach pokojowych w Locarno.

Czechy, S. S. S. R. i Niemcy.

przykładem są obrady w Locarno, gdzie stanowisko p. Benesa i moje było identyczne.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

czywieście pozytywnie, pierwszym etapem po tej wyznaczonej drodze.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

W stosunku do naszego drugiego sąsiada, Niemiec, zaistniał pakt polityczny o ogromnym międzynarodowym znaczeniu — Locarno. Nie wątpię, że odpowiednio do wewnętrznej treści zawartych tam umów, jako do całości stosunek nasz do Niemiec będzie się układał w nowy, obu sąsiadom korzyści zapewniający

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

utrudnia konkurencję, zagrażając bilansowi handlowemu, z którego ideałem nie jest jedynie iżby był równowagowy, co nawiasem mówiąc jest obecnie jednym z pomyślnych punktów naszej gospodarki państwowej, ale winien jeszcze wyrażać się w wielkich ciągle wzrastających cyfrach eksportu.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

nie tylko z dawnych wysiłków pozostającego dobrego i dla finansowego i ekonomicznego życia państwa niezbędnego — walutę.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Rząd musi stać na stanowisku utrzymania złotego w jego pełnej wartości i użycie wszystkich środków, ażeby z trudno zdobytej i ustalonej pładówki nie zejść, do inilacji nie powrócić.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

Sojusz nasz z Rumunją jest i pozostanie jednym z elementów naszej polityki pokojowej.

Chcę tylko zaznaczyć, że ogólne zasady oszczędności powinny uwzględnić w praktyce też, że w miarę możliwości zwyczajne dochody powinny iść na zwyczajne wydatki nie zaś na inwestycje.

80 groszy
może cię kosztować

ROCZNA PRENUMERATA

BIBLIOTEKI
WESOŁYCH
OPOWIEŚCI

!!TYLKO CHCIEJ!!

Dla cierpiących na zatwardzenie. Powszechnie znane ze swej skuteczności pigułki francuskie *Casarine Leprince* znajdują się w sprzedaży we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

ECHA KRAJOWE

Pod hasłem oszczędności.

— Korespondencja „Słowa” —

Brasław 25-go listopada.

Tak konieczne w chwili obecnej zastosowanie zasady jaknajdalej idących oszczędności znalazło swój wyraz w ułożeniu budżetu sejmiku powiatowego na rok 1926. Po kilkudniowych naradach wspólnych wydziału powiatowego z sejmikową komisją budżetową ustalony projekt budżetu został w dniu 14 b. m. na posiedzeniu plenarnym sejmiku przyjęty. Pierwszy więc krok przygotowano do pracy w roku przyszłym został już zrobiony.

Ułożony budżet dla powiatu Brastawskiego w nowych jego granicach obejmuje 16 gmin i 125.000 mieszkańców.

Największe oszczędności zastosowane zostały w dziale administracji sejmikowej, gdyż nielecni i tak personel urzędników biurowych sejmiku wynoszący 5 osób został powiększony tylko do 6 osób, mimo zdwojenia się obszaru powiatu oraz zaludnienia.

Obniżona również została poważnie w porównaniu z rokiem ubiegłym składka drogowa mianowicie do 60 groszy od hektara użytków i 12 gr. od hektara pastwisk i lasów, wówczas gdy w roku ubiegłym pobierano 1 zł. 20 gr.

Powstanie Nieswieskiego Oddziału T-wa Lekarskiego.

— Korespondencja Słowa —

Nieśwież 24 listopada.

6-go listopada zebrali się lekarze z całego pow. w celu rozważenia sprawy wstąpienia do T-wa Lekarskiego Woj. Now. — Obecnych było czterech osób. — Otworzył zebranie dr. K. Przysiecki, lekarz powiatowy. W przemówieniu swym zdał sprawozdanie z 1-go wojewódzkiego zjazdu lekarzy dn. 7. IX. w Nowogródku. Zjazd ten wykazał pomimo bardzo ciężkich warunków pracy zawodowej lekarzy na Kresach, że nie pozostają oni w tyle za postępnymi, które ogromnymi krokami robi medycyna współczesna.

— Jako widoczny tego dowód może służyć np. fakt, że dzięki pracy dr. Łyczkowskiego dotychczasowa metoda przelewania krwi, dawniej czysto teoretyczna w tutejszych warunkach, została do tego stopnia udoskonalona, że może być szeroko stosowana z bardzo pomyślnym rezultatem w normalnej praktyce lekarskiej. W konkluzji swego przemówienia dr. Przysiecki przedstawił główne cele T-wa Lekarskiego, a więc podniesienie wiedzy lekarskiej, ściślejsze przestrzeganie etyki lekarskiej, praca nad kulturą sanitarną, wreszcie zbliżenie się kolegowi między sobą i zapytał obecnych czy uważają za potrzebne i celowe zrzeszenie się na terenie powiatu. — Wszyscy jednomyślnie opowiedzieli się za tem.

Wobec tego przystąpiono do formalnej strony zebrania. Na przewodniczącą posiedzenia wybrano dr. Muszkatę, na sekretarza dr. Przysieckiego, a następnie szczegółowo omawiano statut Towarzystwa i przyjęto go, wyrażając jednak dezycyję co do niektórych zmian. Przystąpiono do wyboru władz Nieswieskiego Oddziału Tow. na prezesa Zarządu powołano dr. K. Przysieckiego, na zastępcę dr. M. Łyczkowskiego, na sekretarza dr. J. Krupską, na skarbnika dr. J. Ginzburga. — Do Komisji Rewizyjnej wybrano dr. J. Nowickiego i dr. J. Skwirskiego, do Sądu Honorowego dr. D. Szałkę, dr. M. Muszkatę i dr. F. Ziemińskiego, na zastępcę dr. H. Zienną i dr. C. Gomółkę. — Siedzibą Oddziału T-wa będzie Powiatowy Urząd Zdrowia.

Dalej określono wysokość wpisowego i składki, postanowiono założyć biblioteczkę zawodową, wreszcie

Wydatki zarządu, administracji i reprezentacji 8,29 proc.
W tem pobory urzędników 4,27 proc.
Wydatki drogowe 31,12 proc.
Wydatki na rolnictwo i weterynarję 33,75 proc.
Wydatki na zdrowotność 14,40 proc.
Inne wydatki 12,44 proc.

Suma wydatków uległa zwiększeniu wobec tego iż, jak to stwierdzili przedstawiciele 8 nowych włączonych gmin z pow. Dziśnieńskiego, są one mocno zaniedbane i wymagają o wiele większego nakładu środków niż gminy powiatu Brastawskiego.

Na zakończenie zanotować należy, że prace nad ułożeniem cieszyły się dużym zainteresowaniem przedstawicieli gmin, co w latach poprzednich nie zawsze można było zaobserwować. Fakt tego zainteresowania świadczy o coraz większym wyobudzeniu rad gminnych i zrozumieniu doniosłości ich osobistej współpracy z sejmikiem.

L. T

OBRADY SEJMU.

Awanturnicy npechowców i komunistów.

WARSZAWA 25 XI PAT. Posiedzenie Sejmu otworzył p. Marszałek Rataj o godz. 3 min. 15 po południu.

W chwili, gdy p. Marszałek Rataj odczytywał pismo p. Prezesa Rady Ministrów donoszące o zmianie rządu, na salę wszedł p. Prezes Skrzyński na czele nowego rządu. W tym momencie z ławy Niezależnej Partii Chłopskiej zaczęły padać różne okrzyki. Do tej wrzawy dołączyli się także komuniści. Podczas tego hałasu marszałek przywołał do porządku posłów Wojewódzkiego, Ballina i Fiderkiewicza (N.P.Ch.).

Z kolei p. Marszałek udzielił głosu p. Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi spraw zagranicznych. W chwili ukazania się p. Premiera na ławach Niezależnej Partii Chłopskiej powstała znowu wrzawa i rozległy się krzyki, między innymi: „Precz z rządem obzorników”, „ze Stanisławem Grabskim” i t. d. Marszałek przywołał do porządku pos. Bona i Paszcuka.

Następnie p. Prezes Rady Ministrów wygłosił swe expose. Po mowie premiera rozległy się brawa i okłaski na wszystkich ławach stronnictw, wchodzących w skład koalicji rządowej.

Ustawa sanacyjna.

Marszałek zaproponował następnie, by rozprawę nad oskładaniem premijer wszcząć dopiero po załatwieniu trzeciego czytania ustawy o pożyczkach zagranicznych. Propozycję p. Marszałka przyjęto bez sprzeciwu i przystąpiono do trzeciego głosowania ustawy o upoważnieniu rządu do zażycia pożyczek państwowych oraz o biletach skarbowych i bilonie i pomocy dla instytucji kredytowych.

Po krótkiej dyskusji, w której zabierali głos pos. Byrka i Wyrzykowski, przystąpiono do głosowania. W rezultacie głosowania przyjęto poprawkę pos. Wierzbickiego (Z. L. N.) według której minister skarbu przedstawi projekt ustawy, dotyczącej warunków pożyczki, sposobów kontroli państwowej nad używaniem kredytów z tej pożyczki.

Wniosek pos. Sanojca, aby ze 100 milionów przeznaczonych na kredyty gospodarcze 50 milionów przeznaczono na podniesienie drobnych warstwiół rolnych odrzucono 154 przeciwko 143. Wniosek posła Poniałowskiego, aby w razie przywrócenia artykułu 6 o pomocy kredytowej dla banków połowa z tej sumy przypadła Bankowi Rolnemu odrzucono 185 przeciwko 106.

Przyjęto natomiast wniosek o przywrócenie art. 6 ust. o pomocy dla banków, z tem, że na cel ten przeznaczona jest suma 65 milionów a nie 100 milionów złotych.

Dyskusja nad expose premiera.

Przystąpiono z kolei do dyskusji nad expose rządu. Pos. Głubiński (Z. L. N.) imieniem Klubu wyraził żal, że rząd ten potrafił sprostać wielkim zadaniom, których się podjął w dzisiejszej sytuacji politycznej.

Posł. Bartłki (P.P.S.) zauważył na wstępie, że członkowie P.P.S. weszli do obecnego gabinetu, aby ratować państwo i klasę pracującą od katastrofy, grożącej życiu gospodarczemu narodu. Wysyłając swych przedstawicieli do rządu P.P.S. spełniła pierwszy obowiązek stronnictwa sejmowego, którym jest wzięcie na siebie odpowiedzialności za losy państwa. Uczyniło to zaś na podstawie programu, w którym znajduje się między innymi zdanie zabezpieczenia podatku majątkowego hipotecznego i użycie go na powiększenie kredytu państwowego dla całego społeczeństwa kraju, na powiększenie emisji robotniczo-chłopskiego.

Im Schweizerhof zu Luzern,
Von Heim und Haus weit und fern
Da starben Trüben und Lölde,
So traug er und sie so holde,
Sie starben frei, sie starben gern,
Im Schweizerhof zu Luzern
Gehal. von Herrn Segisser!

Ostatni takt „Trystana i Izoldy” napisany był d. 4 sierpnia 1859 r. W miesiąc potem spędał Wagner dni trzy w domu Wesendonków pod Zurychem. Ostentacyjnie... aby — słuchajcie! — kres położył plitkom o „nadzwyczajnym” stosunku jego do pani Matyldy. Trzeba ludziom pokazać, że stosunek jest, przeciwnie, najwzajemniejszy w świecie i że nie przyjaźni między Wesendonkami a Wagnerem nie zamąco.

Nie wiem tylko, czy też „dla oka ludzkiego” przyjmuje Wagner o mężu pani Matyldy nowy zasitek pieniędzy? Wolno mu też było wołać: „W nas trojku (t. j. w nim samym, Ottonie i Matyldzie) jest coś zaprawdę wielkiego; stoimy niezmiernie wysoko ponad ludzkością, nie do pojęcia, jak wysoko!” Istotnie: nie do pojęcia. Otton jedzie za Wagnerem do Paryża i jest, oczywiście, na tamtejszej niefortunnej premierze „Tannhäusera”. Orestes i Pylades!

Tkwił bijątrawie w rodzaju np. Goulera lub Kappa, albo Chamberlana, powiadają: Do Trystana i Izoldy przyłączył się... król Marke.

HERRIOT TWORZY GABINET.

Doumer zrzekł się.

PARYŻ 25 XI. Pat. Godz. 18 min. 30. Doumer zrzekł się misji tworzenia gabinetu.

PARYŻ 25 XI. Pat. Godz. 21 min. 10 Prezydent Doumergue zaważwał do siebie Herriota.

PARYŻ 25 XI. Pat. Godz. 22. Herriot przyjął misję tworzenia gabinetu.

Kamienie w okna konsula litewskiego.

Antylitewskie demonstracje w Tyłży.

Pisma kowieńskie podają, że w nocy na 23 bm. w Tyłży miały miejsce demonstracje antylitewskie. Niezłapani sprawcy wybijali kamieniami szyby w oknach prywatnego mieszkania konsula litewskiego w Tyłży. Jeden z kamieni wpadł do sypialni konsula.

Policyja wdrożyła w tej sprawie śledztwo. Sprawców demonstracji nie ujawniono. Miejscowy burmistrz wyraził konsulowi ubolewanie z powodu wypadku.

Teror kowieński

Nowe aresztowania i „fabrykacja” szpiegów

Z Kowna donoszą: Władze policyjne politycznej aresztowały tu znowu 5 osób, którym inkriminują uprawianie szpiegostwa na rzecz Polski. Wśród aresztowanych znajduje się 3 Rosjan, 1 Polak i 1 Litwin. Dwaj z nich są oficerami służby czynnej. Śledztwo jakoby jest już ukończony. Oskażonym grozi kara śmierci.

Awanturna w parlamencie estońskim.

Z Rewla donoszą: Dn. 24 o g. 5 p.p. rozpoczęły się obrady parlamentu estońskiego, na których postanowiono wniosek prezesa Jaksona o zaufaniu. W sali zgromadzili się wszyscy posłowie, członkowie rządu, przedstawiciele dyplomacji obcych mocarstw, moc publicznosci i t. d. Podczas mowy posła Anderkopa, wynikła sprzeczka, pomiędzy przedstawicielem stronnictwa ludowego Tennisonem i posłem Strandmanem. Sprzeczka przybrała niebawem charakter skandalu. Powstała bójka i taki hałas na ławach stronnictwa rolniczego, że przewodniczący opuścił salę obrad. Posiedzenie zostało przerwane.

Zajęcie na pograniczu.

W nocy z dnia 21 na 22 b. m. o godz. 2 m. 30 na posterunek graniczny K.O.P. niedaleko słupa granicznego Nr 846, w odległości 11 kilometrów na strażnicy 3 komp. 20 baonu K.O.P. w pow. Siołpeckim napadło 6 osobników uzbrojonych w karabiny niemieckie. Osobnicy ci obrzucili strażników piętą graniczną. Na alarm uczyniony nadbiegli żołnierze K.O.P., którzy zaczęli ostrzeliwać się. W pół godziny potem nadeszła pomoc ze strażnicy kompanijnej. Bandyci korzystając z ciemności zbiegli na terytorium sowieckie. Strat w ludziach nie było. (i)

środo-cy obiegu, używanie zdobycy socjalnych klasy robotniczej, usunięcie handlowych konfliktów między narodowych, rozszerzenie pomocy dla bezrobotnych i wstrzymanie ich eksmisji, jednorodna służba wojskowa, zmniejszenie ilości policji.

Pos. Putek w imieniu Wyzwolenia zajął stanowisko opozycyjne w stosunku do obecnego rządu, który jest jego zdaniem długim wydaniem reformy r. Grabskiego.

Wyzwolenie domaga się między innymi ustalenia zasady natychmiastowego przystąpienia do wykonania reformy rolnej z warunkiem odrzucenia poprawki Senatowi do artykułu 31 w sprawie wypłaty odszkodowania właścicielom majątków parcelowanych, co powrócił marszałek Pilsudskiego do wojska, wycofanie projektu o szkolnictwie powszechnym, wniesionego przez obecnego ministra oświaty, ja najrychlejszego załatwienia ustaw samorządowych na gruncie porozumienia między stronnictwami.

Pos. Dubanowicz (Ch.N.) zauważył brak jeszcze dostatecznego ustalenia treści współdziałania tych stronnictw w całym szeregu dziedzin życia państwowego. Klub mówcy zachowuje sobie wolną rękę wobec rządu.

Pos. Bartel imieniem klubu pracy oświatczy, że poprze każde konstruktywne i celowe zamierzenia rządu. Siostunek jednak klubu pracy do rządu jest krytyczny.

Pos. Dębski imieniem Piasta uznaje, że rząd ma zrozumienie dla najważniejszych zagadnień chwili bieżącej i zapowiada, że Klub P. S. L. Past darczy będzie obecny rząd z pełnym zaufaniem.

Ostatni mówca pos. Wolożyn (Białor. Grom) i Prystupa (Komun.) ostro krytykują rząd i widzą jedynie wyjście z sytuacji w utworzeniu rządu państwowego dla całego społeczeństwa kraju, na powiększenie emisji robotniczo-chłopskiego.

Województwo Wileńskie.

Na tem przerwane dyskusję nad expose premiera i przystąpiono do dalszych punktów porządku dziennego.

Dłuższą dyskusję wywołała sprawa zreferowana przez pos. Zwierzynskiego (Z. L. N.) utworzenia województwa Wileńskiego. Ostro protestowali przeciwko tej ustawie pos. Prager (P.P.S.), Helman i Wędziogolski (Wyzw.) i Chomiński (Klub Pracy) powołując się na względy narodowościowe, a w szczególności na wolę ludności Wileńszczyzny osiągnięcia autonomii.

Pos. Chomiński wniósł o odeślanie sprawy do komisji. Przeciwko tego rodzaju stawianiu sprawy wypowiedział się pos. ks. Olszański (Ch.-D.) zaprzeczając, jakoby wolę ludności Wileńszczyzny było posiadanie autonomii. Mówca stwierdził, że żądaniem Wileńszczyzny jest wcielenie tej ziemi do Polski bez zastrzeżeń i nadanie jej takiego ustroju jak cała Polska.

Po odrzuceniu wniosku pos. Chomińskiego i przemówieniu pos. Ballina, który imieniem Niezależnej Partii Chłopskiej wypowiedział się przeciwko ustawie, zamknięto dyskusję i w gło owaniu ustawę w drugim czytaniu schwalono.

Na tem wyczerpano porządek dzienny. Odczytano jeszcze interpelacje i wnioski. Między innymi postawione w Związku Lud.-Narodowego zgłosili wnioski o zniesieniu ustawy o czasie pracy i o urlopowaniu w przemyśle i handlu. Następne posiedzenie jutro o godz. 3 po południu.

Na porządku dziennym dalsza dyskusja nad expose, wybór wicemarszałków i ustawa o prawie autorskim.

Sejm i Rząd.

Większość rządowa.

WARSZAWA 25. XI. (tel. wt. Słowa) Gabinet p. Skrzyńskiego w tej chwili rozpoczyna następującą większość: Z. L. N., Ch.-D., Piast, klub Chrześcijański katolicki, N. P. R., P. P. S., klub Pracy i koło żydowskie, co razem daje 296 głosów. Wyzwolenie i Ch.-N. oraz grupa Bryla zastrzegły sobie wolną rękę. Przeciwko rządowi wypowiedzieli się mniejszości słowiańskie i komuniści razem 39 głosów Niemcy oddadzą białe kartki.

Min. Zdziechowski przed Sejmem.

WARSZAWA 25 XI. (tel. wt. Słowa). Wobec tego że p. premier omówił w dzisiejszym ekspozycji ogólne sprawy finansowe, minister Zdziechowski stanął przed Sejmem w przysługującym tygodniu i w dłuższym przemówieniu przedstawił swój plan finansowy.

Pomoc rządowa dla banków.

WARSZAWA 25 XI. (tel. wt. Słowa) Rząd ma zamiar zwrócić się do Sejmu o wstrzymanie się z III czytaniem projektu ustawy o pożyczkach zagranicznych, ponieważ pragnie zgłosić do tej ustawy poprawkę w sprawie przywrócenia art. 6 (pomoc kredytowa dla banków) który został uchylony przy drugim czytaniu ustawy. W związku z tą poprawką rząd projektuje uchwalenie 65 milionowego kredytu na pomoc finansową dla banków.

Losy pożyczki amerykańskiej.

WARSZAWA 25 XI. (tel. wt. Słowa). Vice-prezes Rady Banku Polskiego p. Młynarski telegrafuje z New-Yorku, że pożyczka amerykańska nie ruszy z martwego punktu dopóki Sejm nie uchwali projektu ustawy o pełnomocnictwach dla rządu w sprawie pożyczek zagranicznych. Wobec tego rząd będzie się domagał przyspieszenia załatwienia t. zw. ustawy sanacyjnej.

Redukcji urzędników nie będzie.

WARSZAWA 25 XI. (tel. wt. Słowa). Niesłuszny jest przypuszczenie iż w związku z okrojeniem budżetu nastąpi masowa redukcja urzędników. Oszczędności budżetowe rząd ma zamiar osiągnąć w znacznej części drogą ograniczenia do minimum pomocy dla samorządów oraz przez wykonanie istniejącego już planu częściowej powolnej i systematycznej redukcji.

Premier Skrzyński do Londynu.

WARSZAWA 25 XI. (tel. wt. Słowa). W piątek 27-go bm. premier Al. hr. Skrzyński wyjeżdża do Londynu w celu podpisania aktów lokarneskich. W czasie nieobecności premiera zastępować go będzie w prezydium min. Raczkiewicz, w ministerstwie spraw zagranicznych p. Kajetan Morawski.

hr. Zabięto u min. Raczkiewicza.

WARSZAWA 25 XI. (tel. wt. Słowa). Minister Raczkiewicz przyjął dziś przedstawiela Związku Ziemiań Kresowych hr. Zabięto. Przedmiotem dłuższej rozmowy były sprawy związane z administracją kresową.

Interpretacja ustawy o daninie lasowej.

WARSZAWA 25 XI. (tel. wt. Słowa). Trybunał Najwyższy ogłosił wyrok w sprawie interpretacji ustawy o daninie lasowej. W myśl wyroku danina lasowej o 50 proc. obowiązuje we wszystkich wypadkach kiedy serwituty mogą mieć wpływ na przystość lasu oraz na zmniejszenie praw właścicieli do wyjęcia z lasu ilości masy drzewnej.

Rozdarta zasłona.

(Dokończenie)

Korespondencja z panią Wesendonk — pisze prof. Jachimiecki — odsłoniła mimochodem niejedną słabosikę charakteru i usposobienia Wagnera, których my jednak sędziami nie mamy prawa się mianować. Prof. Jachimiecki jest bardzo a bardzo pobłażliwy... Oto np. Wagner, zakochany w sobie, zarozumiały, nieznośny nawet w listach miłosnych, arogant, napuszony i pozujący nieustannie, rozpisiał na wszystkie strony, do wszystkich swoich przyjaciół i przyjaciółek, że opuszcza Zielone Wzgórze przez wzgląd na serwowe cierpienia żony, która mu życie zatruwa, oraz przez wzgląd na... Matyldę, bojąc się, aby namiętność nie zamąciła otychczasowego z nią, nieskazitelnie platonicznego stosunku. A cóż się okazało? Okazało się, — teraz dopiero — że Otton Wesendonk, nie mogąc otulej utrymać się w roli... króla Marke'a, zburzył się i piękne go poranku poprosił grzecznie ale stanowczo, Wagnera, aby więcej w domu jego — nie był.

Wówczas to istotnie — nie z woli żadnego Przeznaczenia — sytuacja stała się nie do wytrzymania. W tak

bliskim sąsiedztwie, prawie ściana o ścianę z Matyldą, a nie móc z nią się widywać! Cóż zresztą za stosunek niemożliwy z Wesendonkami! A w domu — bezustanne sceny zazdrości!

Trystan atoli nie rzucił się na miecz. O nie! Wystął żoną do Drezn, rozłączywszy się z nią na zawsze, a sam (sierpień 1858) wyjechał do Wenecji. Wesendonkowie zostali na Zielonem Wzgórze...

— koniec? Nie jeszcze. W Wenecji do tego stopnia ciężko Wagnerowi bez Matyldy, że aż mu samobójcze przychodziło do głowy myślenie. A Matylda? Dlaczegoż (skoro maż się zgadza) nie rozwiedzie się i nie popędzi do... Trystana? Zatrzymuje ją znowu wzgląd — na dzieci.

Wagner tymczasem zerwał się z Wenecji i osiadł — w Lucernie. Tak blisko Wesendonków? Ba! Ojwiedza ich, a Otton rewizjuje go jak gdyby nic. *Unser Wiedersehen* — zapisuje Wagner — *warwehmütig doch in keiner Weise befangen*. Komuśmyście cytuję w oryginale. Co za ton! Jaki spokojny, oimpjny! A przecież właśnie w Lucernie wykończył Wagner trzeci akt „Trystana” i, ukończony, uczuł taką... ulgę, że w chwili wybornego humoru skomponował sobie wierszyk:

Im Schweizerhof zu Luzern,
Von Heim und Haus weit und fern
Da starben Trüben und Lölde,
So traug er und sie so holde,
Sie starben frei, sie starben gern,
Im Schweizerhof zu Luzern
Gehal. von Herrn Segisser!

Ostatni takt „Trystana i Izoldy” napisany był d. 4 sierpnia 1859 r. W miesiąc potem spędał Wagner dni trzy w domu Wesendonków pod Zurychem. Ostentacyjnie... aby — słuchajcie! — kres położył plitkom o „nadzwyczajnym” stosunku jego do pani Matyldy. Trzeba ludziom pokazać, że stosunek jest, przeciwnie, najwzajemniejszy w świecie i że nie przyjaźni między Wesendonkami a Wagnerem nie zamąco.

Nie wiem tylko, czy też „dla oka ludzkiego” przyjmuje Wagner o mężu pani Matyldy nowy zasitek pieniędzy? Wolno mu też było wołać: „W nas trojku (t. j. w nim samym, Ottonie i Matyldzie) jest coś zaprawdę wielkiego; stoimy niezmiernie wysoko ponad ludzkością, nie do pojęcia, jak wysoko!” Istotnie: nie do pojęcia. Otton jedzie za Wagnerem do Paryża i jest, oczywiście, na tamtejszej niefortunnej premierze „Tannhäusera”. Orestes i Pylades!

Tkwił bijątrawie w rodzaju np. Goulera lub Kappa, albo Chamberlana, powiadają: Do Trystana i Izoldy przyłączył się... król Marke.

W Mariafeld. Trzeba jednak — żyć. Tedy Wagner zwraca się do Wesendonków z propozycją, czy nie mógłby... u nich zamieszkać? Tylko tyle! Tym razem otrzymuje najkategoryczniej odmowną odpowiedź. Widocznie zapomniał stanowczo „przyjaciel” Otton, nie pragnący powtórzenia się — strzeż Boże! — trystanowo-izoldowej tragedji. Żona wróciła do równowagi... Chwała Bogu!

Wagner nie przestaje jednak szturmować. Zwycięsko! Wesendonkowie przysyłają mu do Mariafeld... nieco mebli i zapewniają mu — na czas przebywania w Szwajcarii! — sto franków zapomogi...

— stał się cud... W kilka miesięcy potem, gdy Wagner, chwilowo bawiący w Stuttgarcie, zbierał się wracać w góry, odwiedził go we własnej osobie minister nowego króla bawarskiego. Ekscelencja przywołał Wagnerowi zaproszenie Ludwika II do Monachjum. A Ludwik II mawiał, jeszcze będąc następcą tronu: „Gdy przywdzieję purpurę, pokazę światu jak należy honorować geniusz Wagnera!”

I dotrzymał słowa. Korespondencja między Wagnerem i Matyldą była już w 1863 ustała. Niemniej jednak Wagner raz po raz posyła eks-lizolde nowe utwo-

ry swoje, zaprasza ją do Monachjum na premierę „Trystana”, a po zaślubieniu rozwiedzionej z Bülowem pani Cosimy, córki Liszta, składa z nową małżonką swoją wizytę Wesendonkom na Zielonem Wzgórze. O Trystanie!

Było to przed samą wojną niemiecko-francuską. Gdy armja Bourbakiego schroniła się do Szwajcarii, Otton Wesendonk popadł w skandaliczny nietakt. Urządził w Zurychu współ z gronem niemieckorodaków huczną manifestację radosną *ex re* powołanie oręza niemieckiego. Szwajcarowie obrzucili się do tego stopnia, że Wesendonkowie musieli Zurych opuścić — sprzedając pałac na Zielonem Wzgórze oraz wily, zajmowaną przez Wagnera. Willa, w której przeżył Wagner trystanową sielankę swoją, dziś już nie istnieje; na miejscu zaś pałacyku Wesendonków stoi willa Schönberg, należąca do pani Rieter-Bodmer. W wili tej rezydował cesarz Wilhelm II podczas dwudniowego pobytu swego w Zurychu we wrześniu 1912 roku.

Trafnie, choć złośliwie wyraził się, nie przypominam sobie który z Wagnera biografów, że pani Minnę to on zaślubił, ale że co do energiczności żony, pani Cosimy, to ona jego zaślubiła. I — wzięła w klubyl. Był

W niedzielę dnia 29 listopada b. r. ukaże się

numer „SŁOWA” poświęcony Głębokiemu

jako ruchliwemu ośrodkowi gospodarczemu na północy Wileńszczyzny ZWRACAMY UWAGĘ naszych inserentów polecających względem ten numer wobec specjalnie zwiększonego jego nakładu oraz szerokiego kolportażu jak w Wilnie tak i na prowincji.

KURJER GOSPODARCZY ZIEM WSCHODNICH

Pierwsze jaskółki programu sanacyjnego.

„Neue Freie Presse” z dn. 21 bm. podaje na naczelnym miejscu deklarację prezesa Banku Polskiego p. St. Karpińskiego...

Zdaniem p. Karpińskiego do pogłębienia przesilenia przyczynił się przede wszystkim krótkoterminowy kredyt wekslowy...

W ten sposób na czoło zagadnień występuje konieczność konsolidacji długoterminowych weksli na hipotecznym zabezpieczeniu...

Posłuszny to nie dla uratowania sytuacji lecz przynajmniej zyskania czasu dla przeprowadzenia programu sanacyjnego...

Program sanacyjny polegać powinien w pierwszym rzędzie na usunięciu warunków uniemożliwiających odkładanie oszczędności...

Jakkolwiek mamy już czynny bilans handlowy — nie trzeba jednak uduzić się co do istotnej wartości tej zdobyczy...

Czy powyższa deklaracja prezesa Banku Polskiego, którą przytoczyliśmy w streszczeniu...

Informacje.

Ceny zboża i mąki.

Zarówno rynki światowe jak i krajowe wykazują dla zboża tendencję zwykłą...

Ceny mąki utrzymują się na ogół biorąc na dany poziom. Jedynie mąka pszenna zdaje się ulegać stopniowo wpływowi zwykłej ceny pszenicy...

Stosunki gospodarcze polsko-czeskie.

Dn. 23 b. m. Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych dr. W. Kiernik przyjął posła polskiego w Pradze p. dr. Z. Lasockiego...

Na konferencji tej stwierdzono, że stosunki gospodarcze między obydwojmi państwami rozwijają się coraz pomyślniej...

W związku z tymże większym stopniem spadł jeszcze zbyt spirytusu przez monopolem państwowym...

Kryzys w gorzelnictwie.

Przed niedawnym czasem gorzelnicy rolnicze złożyli w ministerstwie rolnictwa i dóbr państwowych memoriał...

O ułatwieniu paszportowe dla kupców.

Związek Izby przemysłowo-handlowej Rzeczypospolitej, uchwałą powziętą na zjeździe w Krakowie...

Podatek majątkowy.

Ministerstwo Skarbu podawało już kilkakrotnie do wiadomości publicznej ugi przyznawane przy poborze podatku majątkowego...

Powinął termin uiszczenia pierwszej raty upływa już w najbliższej przyszłości (przeważnie z końcem listopada b. r.)...

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Budżet Związków Komunalnych w W-wie Nowogródzkiem. Według ostatnich obliczeń urzędowych...

KRONIKA MIEJSCOWA. Komisje oszczędnościowe. Komisja oszczędnościowa wyznaczona celem znalezienia gospodarki...

GIEŁDA WARSZAWSKA.

Table with exchange rates and commodity prices for various goods like wheat, oil, and sugar.

Apelacja urzędu prokuratorskiego na wyrok I instancji w sprawie Muraszki.

Dowiadujemy się z pewnego źródła, że współoskarżyciel w procesie zabójcy zdradców Bagińskiego i Wieczorkiewicza...

Prawie że równocześnie wpłynęła do sądu skarga powodów cywilnych z ramienia pozostających w Bolszewji Bagińskiej...

Muraszko od ubiegłego tygodnia został przywieziony z więzienia w Nowogródku i odbywa w dalszym ciągu więzienie...

Zawieszenie w czynnościach wyższych oficerów w Wilnie.

W związku z raportem wystosowanym do Ministerstwa Spraw Wojskowych przez gen. Dąb-Biernackiego w sprawie zmiany nazwy...

W związku z zawieszeniem w czynnościach gen. Dąb-Biernackiego, obowiązki D-cy 1 Dyw. piech. leg. objął czasowo...

Afera litewska przybiera sensacyjne formy

Prowadzona przez organy policji politycznej z wielką intensywnością sprawa szpiegowska na rzecz Litwy Kowieńskiej...

Po zgonie

Żeromskiego.

Nabożeństwo w kościele ewangelickim. Przepelniona, rześkie oświetlona świątynia. Zwraca uwagę zwieszający się od stropu przepyszy...

W nawie głowa przy głowie. W głębi kościoła, miejsce modlitwy w kształcie ołtarza powleczonego żalobnym sukniem czarnym...

Przed ołtarzem przy którym kapłan odmawiać będzie modlitwy za spókoj duszy Stefana Żeromskiego...

Nowości wydawnicze.

„Przeglądu Warszawskiego” ukaże się zeszyt 48-ym odczynionym reprodukcjami obrazów...

Trystan, niedoszły samobójca, zdeklarowany ateista...

Trystan, niedoszły samobójca, zdeklarowany ateista, stał się w rękach pani Cosimy, po lat kilku dziesiątkach, najprzykładniejszym... Oberkirchenratem...

Wagner, stworzył „Parsifala” i wprowadził go do świata „świętym” w Bayreucie, żył przestaw w weneckim palazzo Venramin-Calergi...

Pani Cosima, której mocno „nie na ręce” był — aczkolwiek zamknięty i wyczerpany — stosunek męża z panią Wesendonk...

Wyroszone, wymodlono od pan Matyldy listy i dzienniki Wagnera...

Wyroszone, wymodlono od pan Matyldy listy i dzienniki Wagnera, pisane do niej i dla niej. A, jak widzieliśmy wyżej...

Względem te trzymały pod korcem, przedewszystkiem: kamień węgielny stosunku Wagnera do pani Wesendonk...

Względem te trzymały pod korcem, przedewszystkiem: kamień węgielny stosunku Wagnera do pani Wesendonk...

śmiało wyręć na grobie Matyldy Wesendonk...

śmiało wyręć na grobie Matyldy Wesendonk słowa z listu Wagnera: „Zem, Trystana, Izoldy...”

W poemacie odchodzą Trystan i Izolda dobrowolnie, w pełni miłostnej ekstazy...

A z popiołów ziemskiej, znikomej miłości wzbil się w nieśmiertelność feniaks wspaniałego dzieła sztuki.

Wstrząsająca tragedia erotyczna w Wilnie.

Wczoraj przed południem miasto obiegła wstrząsająca wiadomość o krwawym dramacie erotycznym...

Podrażnienie zadraśniętych uczuć Piątkowskiego zmogło fakt osobistego sprawdzenia pogłoszek o stosunkach swej żony z Snarskim...

Piątkowski — wczoraj dopiero postanowił wysłuchać swą nader przykrą sytuację małżeńską...

Na meldunek o tym mrocznym krew w żyłach zdarzeniu przybyli natychmiast do piwniarni...

W związku z powyższym zdarzeniem dowiadujemy się od kilku, znających Piątkowskich...

Zonobójca Piątkowski — niezależnie od swej — manji przesądowej — w życiu małżeńskim...

Wieloletni małżeństwo Piątkowskich — niezależnie od swej — manji przesądowej — w życiu małżeńskim...

Wieloletni małżeństwo Piątkowskich — niezależnie od swej — manji przesądowej — w życiu małżeńskim...

(E.)

światem!

Nie udało się. Zerwano brutalnie zastożę przed tabernakulum tajemniczej dotąd świątyni w Sais...

I tu padł na twarz w ekstazy adoracji. I w chwili tej, jakby tchnięcie z światła, przeleciały nad tłumem...

Pokój ci, pani Matyldo! Nie głoszą tego „ziote litery” na twoim grobie...

Czesław Jankowski.

KRONIKA

CZWARTEK 26 Dnia Leonarda Jutro Walerjana b.

Wsch. st. o g. 7 m. 11. Zach. st. o g. 3 m. 38.

URZĘDOWA.

Wyjazd p. kuratora. P. Kurator Okręgu Szkolnego Wileńskiego d-r. Antoni Ryniewicz dnia 25 b. m. wieczorem udaje się w sprawach służbowych do Warszawy. Zastępstwo pełnić będzie p. d-r Zygmunta Federowicz, naczelnik Wydziału Szkolnictwa Średniego.

Konfiskata. Władze bezpieczeństwa publicznego skonfiskowały onekdaj w Lidzie większą ilość nielegalnych druków białoruskich treści antypaństwowej.

Zatwierdzenie aresztu. Władze sądowe zatwierdziły areszt nałożone swego czasu na Nr. 14 i 15 czasopisma białoruskiego „Syn Białarus” za umieszczenie artykułów w sprawie rzekomych gwałtów czynionych przez policję nad uczniami gimnazjum białoruskiego, podczas przekazywania lokalu w murach p. Bazyliańskich dla archiwum państwowego.

Nowe stowarzyszenie. Władzom administracyjnym został przedłożony do zatwierdzenia statut nowoorganizującego się na terenie Wileńszczyzny związku podotocierów rezerwy.

Przesesem tego związku jest p. Rzewuski, naczelnik administracji Del. Rządu.

WOJSKOWA.

Przeniesienie służbowe. Z rozkazu Ministerstwa Wojny b. d-ca K. O. W. p. putk. Pastawski został przeniesiony do Baranowicz do K. O. P.

SZKOLNA.

Opieka nad młodzieżą. Nowopowstałe w Wilnie zrzeczenie patronatów młodzieży, na czele którego stoją jednostki wybitne i ogólnie znane, przystąpiło do organizowania Kół Młodzieży. Dotychczas zorganizowano w Wilnie 3 takie Kola.

MIJESKA

Z posiedzenia komisji finansowej. W dniu 24 bm. odbyło się w Magistracie posiedzenie komisji finansowej. Na posiedzeniu tem omawiano cały szereg spraw dotyczących wydziału finansowego w Magistracie, zaś sprawy będące teozd dnia na porządku dziennym a mianowicie: sprawa ustalenia opłat pobieranych przez wydział inżynieryjny budowlany i przez archiwum miejskie jak również i sprawy podatkowe zostały odłożone do następnego posiedzenia.

Z POCZTY.

O udział pocztowców w przeprowadzeniu spisu ludności m. Wilna. Prezes Wileńskiej Dyrekcji Poczty i Telegrafów p. Po-

powicz wydał w tych dniach do podległego sobie personelu odezwę wzywającą do wzięcia jaknajbardziej aktywnego udziału w charakterze komisarzy spisowych. Urzędnicy niżsi — inteligentniejsi funkcjonariusze, mogą być o ile tylko względy służbowe na to zezwola, zwolnieni w tym czasie od zajęć służbowych dla prac spisowych.

Zabezpieczenie urzędników pocztowych od nieszczęśliwych wypadków. Według ostatniego wyjaśnienia Ministerstwa Pracy i Opieki Społecz. ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków mogą podlegać na razie nieetatowi pracownicy techniczni zatrudnieni przy budowie i konserwacji telegrafów i telefonów, oraz nieetatowy personel zatrudniony w przedsiębiorstwach przewozu poczty.

Sprawa ubezpieczenia etatowego personelu zostanie wyjaśniona dodatkowo.

ODCZYTY I ZEBRANIA.

Powszechne wykłady uniwersyteckie. W czwartek, dnia 26-go listopada 1925 roku o godzinie 7-jej wieczorem w sali Śniadeckich Uniwersytetu prof. d-r. Wincenty Lutowski wygłosi odczyt p. t. „Platon”. Wstęp 50 gr., dla młodzieży 20 gr.

Świetenność Polski. Dnia 26 listop. r. b. o godz. 7 wiecz. w lokalu Domu Ludowego Polskiej Macierzy Szkolnej im. ks. bisk. Bandurskiego przy ul. Nowa Aleja 2 odbędzie się odczyt ilustrowany obrazami świetlinami na temat: „Świetenność Polski”. Wygłosi p. Tokaj. Wstęp wolny.

Inteligencja bezrobotna łączy się w związek. Dnia 26-go listopada 26 b. m. odbędzie się o godz. 6 wieczorem w lokalu Centrali Chrześcijańskich Związków Zawodowych, organizacyjne zebranie Chrześcijańskiego Związku Zawodowego umysłowo pracujących pozostających na razie bez pracy. Na porządku dziennym sprawy organizacyjne, wybranie Zarządu, oraz sprawa bezrobocia.

RÓŻNE

Hold Żeromskiemu. Na uroczystej Akademii Żałobnej ku czci Wielkiego Zmarłego Pisarza przemawiać będą przedstawiciele Uniwersytetu S.B. z rektorem Zdzisławem Skolimskim na czele, Związku Zawodowego Literatów Polskich, i zespołu Reduty, poczem członkowie zespołu Reduty recytować będą fragmenty z nieśmiertelnych dzieł Żeromskiego. Akademia odbędzie się w najbliższy piątek o godz. 7.30 wiecz. w sali Śniadeckich, przystrojonej odpowiednio według projektu prof. Ruszczyca. Bilety w księgarniach: Józefa Zawadzkiego i Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego.

Na choinkę dla dzieci wiejskich w szkołach P. M. Sz. Odbył się w sobotę d. 21 XI w sali im. Śniadeckich wesoły wieczór hu-

moru polskiego. I cel na który dochód z wieczoru był przeznaczony i osoba wykonawcy, znanego i ogólnie cenionego artysty p. Artura Zawadzkiego ścignęły do sali im. Śniadeckich w U. S. B. liczną i doborową publiczność. Pamiętało Wilno nasze, ten wieczór wesoły, za czasów jeszcze rosyjskiej niewoli w r. 1905 w którym poraz pierwszy zawiął do nas polski humorysta. Słuchając wówczas mowy polskiej, słuchacze mieli lzy radości w oczach, a wdzięczność w duszy dla tego, który tu jeden z pierwszych do słowa głośno wymawiał. Obecnie też powitano p. Zawadzkiego z radością, a słuchając jego zabawnych monologów „Naszej Babci” i „Mowy na cześć Posta” oraz i innych bawiono się wesoło.

Zachęcony tem powodzeniem artysta daje w przyszłą sobotę dnia 28 XI, drugi wieczór wesołego humoru, na którym usłyszymy nieznaną utworowi zmarłego Stefana Żeromskiego. Dochód z wieczoru i tym razem przeznaczony jest na choinki dla szkół Polskiej Macierzy Szkolnej.

Śmierć prowokatora. Onegdaj zmarł w więzieniu lukimskim Al. Sokółowski, który na mocy wyroku Sądu Okręg. w r. 1922 został skazany na 8 lat więzienia ciężkiego. Sokółowski w r. 1920 podczas okupacji Wilna przez Litwinów wydał władzom litewskim, działającą na terenie Wileńszczyzny Polską Organizację Wojskową.

Podziękowanie. Kwesta uliczna na rzecz „Domu Serca Jezusowego” przyniosła 648 zł. 63 gr. Wszystkim łaskawym ofiarodawcom, W. Paniom Kwestarkom z Tow. Pań Św. Wincentego a Paulo z W. Pań Św. Kościłkowską na czele składa „Dom Serca Jezusowego” serdecznie „Bóg zapłać”. Osmielamy się polecić nadal łaskawej pamięci szlachetnych wilińian naszą biedną młodzież. Każda najmniejsza ofiara złożona dla tych najmniejszych i biednych Bóg Wszechmocny hojnie wynagrodzi.

TEATRY I MUZYKA.

Teatr Polski. Dzisiaj odbędzie się przedstawienie dla inteligencji pracującej po cenach najniższych, od 50 gr. Wystawiona zostanie melodyjna operetka Hirscha „Dolę” z J. Kozłowską, Z. Kosińską, L. Sempolińskim, B. Horskim i B. Witoskim na czele. Operetkę prowadzi utalentowany kapelmistrz W. Szczepański.

W przygotowaniu pod reżyserją L. Sempolińskiego wielka rewja humoru i satyry. Premiera zapowiedziana w najbliższą sobotę.

Poranek symfoniczny. W nadchodzącą niedzielę o godz. 12 m. 30 pp. odbędzie się w Teatrze Polskim II poranek symfoniczny z udziałem wileńskiej orkiestry symfonicznej pod dyrekcją A. Wyleżyńskiego. W programie: Beethoven — symfonia bohaterska („Eroica”), utwory Webera, Halvorsena i t. d.

Ceny miejsc od 50 gr. do 3 zł.

Uroczyste przedstawienie Reduty w holdzie Żeromskiemu. W nadchodzący czwartek zespół Reduty urządzi w sali Miejskiej uroczyste przedstawienie ostatniego dzieła scenicznego zgasłego pisarza, „Uciełka mi przepióreczka”, składając w ten sposób hold genialnemu pisarzowi i Prezesowi Towarzystwa Przyjaciół Reduty. W roli tytułowej, jak się dowiadujemy, wystąpi Juljus Osterwa. Przemawiać będzie kierownik literacki Reduty Witold Hulewicz. Bilety w księgarni Stowarzyszenia.

WYPADKI I KRADZIEŻE.

Napad. Kolo mająt. Michalino pow. Dmuntowieckiego w lesie 3 osobników dokonano napadu na Hipolita Szakona, któremu zrabowali koźnich poczek zbieglu.

Napad na posterunek. Dn 23b. m. przez niewykrytych sprawców został postrzelony w szczękę p. niący służbę na posterunku Nr 2 dziesiątej komp. straży granicznej w Koltvianach pow. Święciańskiego Wincenty Stefański.

Zabójstwo. Na drodze Wilejka-Mołodoczno znaleziono trupa zabitego mężczyzny nazwisko którego nie ustalono. Zachodzi przypuszczenie iż morderstwo zostało dokonane w innym miejscu.

Otrucie. Dnia 24 bm. w celu pozbanienia się życia napita się w większej ilości spirytusu skażonego Franciszka Jarmolowicz (Irwała 10). Desperackie w stanie ciężkim pogotowie odwiezł do szpitala św. Jakóba.

NADEŚLANE

W związku z pracami nad wydaniem pierwszej wielkiej „Księgi Adresowej Polski” wydawnictwa „Towarzystwa Reklamy Międzynarodowej” — dowiadujemy się, że wskutek trudności związanych ze zdobyciem szczegółowego materiału z Województw Wschodnich termin ukazania się Księgi został nieco przesunięty. Zarówno prace redakcyjne, jak i druk Księgi są w pełnym toku i na początku przyszłego roku ukaze się to olbrzymie dzieło, obejmujące wszystkie dziedziny życia gospodarczego Polski. Jak nas poinformowano, zainteresowanie tą Księgą w kraju i zagranicą jest olbrzymie, co należy przypisać popularności Ksiąg adresowych firmy „Rudolf Mosse”, na których Księga ta jest ściśle wzorowana.

Z Całej Polski.

Odkrycie komety przez prof. Wilka w Krakowie. Prof. Antoni Wilk w Krakowie odkrył kometa teleskopową ósmej wielkości, w gwiazdozbiornie Herkulesa.

Gwiazda posuwa się nader szybko na południo-wschód. Obserwatorium krakowskie obliczyło przewidywane orbite komety, na zasadzie dotychczasowych obserwacji, przyczem okazało się, że kometa Wilka, odległa od nas teraz o 100 milionów kilometrów, oddala się jeszcze od ziemi, a zbliża się do słońca. Tor komety podchodzi w jednym miejscu dość blisko do orbity ziemskiej. Z powodu zamurzenia w Polsce, kometa Wilka obserwowano dotychczas tylko w Krakowie i na górze Łysinie; zagranicą zaś — w Neubabelsbergu i Bergedorfie. Jest to druga kometa, odkryta w Polsce.

Katastrofa w Muzeum krakowskim. W ubiegły piątek w muzeum Czapskich przy ul. Wolskiej nastąpiło oberwanie się sufitu w jednej sali parteru, napełnionej gablotami ze zbiorami muzealnymi. Sufit na przestrzeni kilku metrów kw. runął na gabloty, niszcząc wielu obiektów muzealnych.

Skutki katastrofy spostrzeżone dopiero rano. Okazało się, że przyczyną były zupełnie zgniłe deski sufitu.

Ta część gmachu, w której mieściły się obiekty muzealne nie była opalana od 10 lat, ponieważ kalory-

fery są popsute od czasu wojny. Po zbadaniu okazało się, że rozbite zostały szafy, mieszczące jedne z najcenniejszych kolekcji szkla staropolskiego przyczem w jednej z szaf zostały rozbite dwa puhanry z XVIII w. Pierwszy bardzo cenny rżnięty z herbem Colonna, drugi saski ornamentacyjny. Strata ich jest bardzo dotkliwa, gdyż należą do wielkiej rzadkości w Europie. Nadto zbite zostały szczyby lustrzane i gablotki, zawierające stare dokumenty królewskie z 16 w., przyczem część tych dokumentów została mocno uszkodzona i podarta.

Szczególną stratą jest zniszczenie autografów królewskich i starych pieczęci. Gruzami zasypane zostały najstarsze druki polskie. Dział ten niedawno został opracoany i poiany do wiadomości badań naukowych. Obecnie nastąpi zamknięcie muzeum Czapskich na czas dłuższy i unieszkodliwienie badań naukowych. W mieście panuje wielkie oburzenie na magistrat za brak opieki nad powierzonymi jego pieczy zbiorami.

Odezwa.

Komitetu Obywatelskiego Przyjaciół Reduty.

Gdy po latach daremnych wysiłku do podniesienia kultury artystycznej naszego miasta na poziom wysokiej i chlubnej tradycji, której najlepszym wyrazem jest istnienie poważnego teatru dramatycznego — przybył do Wilna zaszczytnie znany z pięcioletniej swej działalności w Warszawie, zespół „Reduty”, zdawało się, że w życiu artystyczno-kulturalnym Wilna zacznie się nowy okres, okres w którym miasto Mickiewicza i Kraszewskiego odzyska swe dawne tradycje teatralne, a szerokie masy społeczeństwa miejscowego znajdą nareszcie całkowite zaspokojenie swych potrzeb kulturalnych. Zespół przybył gotowy do natychmiastowej pracy, z obszernym, wysoce artystycznym i wyprobowanym w stolicy repertuarem. Niestety, grunt do tej pracy nie był przygotowany. Jedyny gmach teatralny — na Pohulance — znajdował się w stanie opłakanym. Kosztorys przebudowy, odnowienia i wyposażenia gmachu w urządzenia niezbędne został szczegółowo opracowany przez fachowców i uzyskał aprobatę władz centralnych. Jednak wskutek kryzysu gospodarczego, który nastąpił w czasie trwających już robót, i wstrzymania przeznaczonych na cele uruchomienia teatru kredytów, dobiegającego do końca roboty uległy przerwie. Nie mogły być wykupione na czas od dostawców materiały zamówione, jak: regulator światła, kurtyna i armatura elektryczna.

Zespół „Reduty” nie mogąc rozpocząć z powyższych względów pracy w Wilnie, nie pozostał bezczynny, lecz zorganizował teatr objazdowy i wyruszył z przedstawieniami teatralnymi na prowincję, zupełnie dotychczas pozbawioną teatru. Do dnia dzisiejszego „Reduta” dała sto kilkadziesiąt przedstawień, przyjmowana po wszystkich miastach i miastecz-

kach naszego kraju z nieopisanym entuzjazmem. Świadczą to, że zespół nie zniechęcił się, nie porzucił swej idei, lecz walcząc z niedostatkiem, zachował swą jedność i zwartość.

Spoleczeństwo wileńskie nie może pozostać biernym widzem wysiłków, zmierzających do stworzenia w Wilnie teatru dramatycznego o wysokim poziomie. W mocy społeczeństwa jest usunięcie tych trudności i finansowych, które w chwili obecnej odlewają rozpoczecie sezonu, w mocy społeczeństwa leży do starczenia tych niewielkich już środków które pozwolą ukończyć roboty na Pohulance, a tem samym usuną jedynie na tej drodze przeszkodę. Na apel Komitetu odezwał się szereg zrzeszeń społecznych i osób prywatnych, spiesząc z wydatną pomocą i rozumiejąc doskonale, że pieniądze te przeznaczony na inwestycje w gmachu teatralnym pozostaną na zawsze w budynku, którym Wilno będzie mogło się szczycić przed innymi miastami.

Wilno, najdalej wysunięte na Północ ognisko kultury polskiej i twórczości artystycznej, Wilno, promieniujące tą kulturą na rozległe obszary, musi mieć swój teatr i to teatr o wysokiej wartości artystycznej, której gwarancją jest praca i przygotowanie zespołu „Reduty”.

Celem zrealizowania powyższych postulatów Komitet zwraca się do wszystkich, którym leży na sercu losu teatru dramatycznego, do wszystkich, którzy w całej mierze rozumieją, że teatr w Wilnie to nie tylko instytucja rozrywkowa, ale przede wszystkim instytucja oświatowa i pedagogiczna uszlachetniająca duszę, zwłaszcza młodego pokolenia i świątynia sztuki, skupiająca odczuwających potrzebę wrażeń artystycznych narówni z innymi potrzebami życia codziennego — z gorącą prośbą o poparcie akcji Komitetu, zmierzającej do zebrania wśród społeczeństwa potrzebnych funduszy. Wobec tego, iż dotychczasowa akcja Komitetu nie znajduje należytego odzwierciedlenia w społeczeństwie, Komitet przygotował i. zw. „Listę składkę”, które kolportowane są między społeczeństwem wileńskim z wezwaniem do zapisywania się na nie z określonymi, choćby najniższymi kwotami, gotówką lub w formie wekslowej.

Listy te znajdują się u p. mecenasowej Sumorokowej (ul. Ad. Mickiewicza 22, m. 10), gdzie można je otrzymać lub wnieść składki codziennie od godz. 3 do 4 popołudniu.

- Przewodniczący (—) J. Klott. (—) Julian Staszewski. Prezes Dyr. Wil. P. K. P. (—) St. Białas, Dyrek. Wil. Oddz. Banku Polskiego. (—) Dr. Tad. Dembowski. (—) Jan Łokucjewski, Wice Prezydent miasta Wilna. (—) Tadeusz Urbanowicz, Prezes Banku Spół. Zarob. (—) Stanisław Eugeniusz Totleben. (—) Kazimierz Okulicz. (—) Kazimierz Sławiński, Prof. U.S.B. (—) Aleksander Żytko. (—) Janina Sumorokowa.

CZAS odnowić prenumeratę na listopad i grudzień

Wszystkim naszym Sz. Prenumeratorom, którzy do dnia 25 listopada posiadać będą niewyównane należności abonamentowe za październik, z dniem tym przerwy wysyłanie „SŁOWA”

Advertisement for Patefons (Gramophones) by Adam Klimkiewicz, Sp. Akc. Warsaw, Chmielna 66. Includes an image of a gramophone and text about factory-direct prices and a list of agents.

Advertisement for BACZNOŚĆ AUTOMOBILIŚCI! (Automobile Insurance) by T-wo OLEUM. Text describes the service and contact information.

Advertisement for Spółdzielnia Rolna Kresowego Związku Ziemi (Peasants' Cooperative) with contact info Zawalna 1, tel. 1-47. Includes text about grain prices and services.

Advertisement for Stanisław Krakowski SKLEP (Store) at Wielka 49. Text mentions liquidation of a shop and sale of various goods.

Advertisement for Ogłoszenie (Notice) by Komornik przy Sądzie Okręgowym w Wilnie, Antoni Sitarski, regarding a public auction.

Advertisement for Węgiel kamienny opałowy (Coal) from Wileński Syndykat Rolniczy. Text describes the quality and availability of coal.

Advertisement for Ogłoszenie (Notice) by Komornik przy Sądzie Okręgowym w Wilnie, Antoni Sitarski, regarding a public auction of land.

Advertisement for BUCHALTERKA (Accountant) Do 500 złotych. Text offers accounting services and mentions a salary of 500 zloty.

Advertisement for Poszukuje Zarzą (Seeking Manager) for W. Smałowska. Text describes the requirements for a manager position.

Advertisement for MIESZKANIA (Housing) in the middle district. Text offers housing with specific details.

Advertisement for Kobieta - lekarz (Female Doctor) D. Margolis. Text offers medical services.

Advertisement for Udzielam korepetycji (Giving lessons) in Tanio, solidnie, skutecznie. Text offers lessons in various subjects.

Advertisement for Kalosze „Malmö” (Shoes) by L. Załkind. Text describes high-quality shoes and contact information.